מאי לאו בהילך ור' נתן לא בהולך ורבי ת"ש לפיכך אם אמר לו הבעל אי אפשי שתקבל לה אלא הולך ותן לה רצה לחזור יחזור טעמא דאמר אי אפשי הא לא אמר אי אפשי רצה לחזור לא יחזור מאי לאו בהילך ור' נתן לא בהולך ורבי ת"ש הולך גט זה לאשתי רצה לחזור יחזור הילך גט זה לאשתי רצה לחזור לא יחזור מאן שמעת ליה דאמר בהולך רצה לחזור יחזור ר' נתן וקאמר בהילך רצה לחזור לא יחזור ש"מ [א]הילך כזכי דמי ש"מ אתמר [ב]התקבל לי גיטי ואשתך אמרה התקבל לי גיטי והוא אומר הולך ותן לה אמר ר' אבא אמר רב הונא אמר רב נעשה שלוחו ושלוחה וחולצת למימרא דמספקא ליה לרב אי הולך [א]כזכי דמי אי לאו כזכי דמי והא [ב]אתמר הולך מנה לפלוני שאני חייב לו אמר רב חייב באחריותו ואם בא לחזור אינו חוזר התם [ג]ספק ממונא לקולא הכא ספק איסורא לחומרא אמר רב [ד]אין האשה עושה שליח לקבל לה גיטה מיד שליח בעלה ור' חנינא אמר [ג]אשה עושה שליח לקבל לה גיטה מיד שליח בעלה מ"ט דרב איבעית אימא משום בזיון דבעל אב"א [ה]משום חצרה הבא לאחר מיכן מאי בינייהו איכא בינייהו דקדמה איהי ושויה שליח מעיקרא ההוא גברא דשדר לה גיטא לדביתהו אזל שליחא אשכחה כי יתבה וקא לישא אמר לה הילך גיטך אמרה ליה ליהוי[ו] בידך אמר רב נחמן אם איתא לדרבי חנינא עבדי בה עובדא אמר ליה רבא ואם איתא לדר' חנינא עבדת בה עובדא הא לא [ז]חזרה שליחות אצל הבעל שלחוה לקמיה דר' אמי שלח להו לא חזרה שליחות אצל הבעל ור' חייא בר אבא אמר [ח]נתיישב בדבר הדור שלחוה קמיה דר' חייא בר אבא אמר [ט]כל הני שלחו לה ואזלי כי היכי דמספקא להו לדידהו [ה]הכי נמי מספקא לן לדידן הוי דבר שבערוה ודבר שבערוה חולצת הוה עובדא ואצרכה רב יצחק בר שמואל בר מרתא גט וחליצה תרתי גט מחיים וחליצה לאחר מיתה ההיא דהוו קרו לה נפאתא אזול סהדי כתוב תפאתה אמר רב יצחק בר שמואל בר מרתא משמיה דרב עשו עדים שליחותן מתקיף לה רבה מי קאמר להו כתובו חספא והבו לה אלא אמר רבה ודאי אי כתוב סהדי גיטא מעליא ואבד עשו עדים שליחותן מתקיף לה רב נחמן מי קאמר להו כתבו ואנחוה בכיסייכו אלא אמר רב נחמן [ו]כותבין ונותנין אפי' מאה פעמים: בעא מיניה רבא מרב נחמן כתבו ותנו לשליח מהו סלוקי סליק להו או דילמא לטירחא דידהו חייש א"ל רבינא לרב אשי ויוליך לה מהו [י]תיקו: רשבג"א אף האומרת טול לי גיטי אם רצה לחזור לא יחזור: תנו רבנן [ז]טול לי [י]ושא לי ויהא לי בידך כולן לשון קבלה הן:

מתני' [ח]האשה שאמרה התקבל לי גיטי צריכה שתי כיתי עדים שנים שאומרי' בפנינו אמרה ושני' שאומרים בפנינו קבל וקרע אפי' הן הראשוני' והן האחרוני' או

מאי לאו בהילך. קתני בה ור' נתן היא דפליג בהולך ומודה בהילך: **אם אמר לו הבעל כו'.** משנתינו היא: **מאי לאו בהילך.** תנן במתני': **נעשה שלוחו ושלוחה וחולצת.** אם מת הבעל קודם שהגיע גט לידה חולצת ולא מתייבמת: **מספקא ליה אי הולך כזכי.** ונתגרשה בקבלתו של זה אי לאו כזכי: **חייב.** המשלח באחריותו שהרי לא זכהו המלוה לשולחו: **ואם בא לחזור אינו חוזר.** אלמא כזכי דמי: **ספק ממונא לקולא.** והמוציא מחבירו ידו על התחתונה לפיכך אינו חוזר: **משום בזיון דבעל.** כסבור קלותי בעיניה שאינה מקבלתו בעצמה דאילו כי עבדא[יא] לקבל מיד הבעל אין כאן חשש בזיון דהא ידע ולא קפיד: **משום חצרה הבאה לה לאחר מיכן.** לאחר שנתן לה הבעל הגט בחצר של אחרים קנאתו דההוא לאו גיטא הוה דבעינן ונתן בידה[יב] או בחצרה דאיתרבאי מידה וזה בשעה שנתן לא היה החצר שלה וגזרינן שלא יקבל שליח האשה מיד שליח בעלה משום דדמי להא שקדם הבעל ומסרו ליד שליח ואחר כך עשתה היא שליח לקבלו ואתו נמי למימר חצר הוי שליח הבעל וכשקנאתו היא נעשה החצר עצמו שלוחה: **מאי בינייהו.** בין הני תרי לישני: **דקדמה איהי ושויה שליח.** דידה קודם שמסר הבעל ליד שלוחו דהשתא לא דמי לחצר הבא לאחר מיכן: **ליהוי בידך.** ותהיה אתה שלוחי לקבלה: **אם איתא לדרבי חנינא.** אם הייתי יודע שהלכה כמותו: **עבידנא.** בהא מילתא עובדא כוותיה ואמינא מגורשת ולא חיישינן לחצרה הבאה לאחר מיכן: **לא חזרה שליחות אצל הבעל.** שליח שחזר ונעשה שליח למי שנשתלח לו ניתק משליחות הראשון עד שלא היה לו שהות לחזור אצל שולחו ולומר עשיתי שליחותך ושליחות שאינה ראויה לחזור ולהגיד אינה שליחות: **נתיישב בדבר.** נעיין בה עד שיתיישב דעתנו להשיב כהלכה: **הדור שלחוה.** לאחר ימים לדעת מה נתיישב בדבר: **כל הני.** כל אלו פעמים חוזרים ושולחים: **הוי דבר שבערוה.** שנולד בו ספק בבית המדרש: **חולצת ולא מתייבמת.** אם מת: **הוה עובדא.** כי האי גוונא: **ואצרכה גט.** אחר משום דלא חזרה שליחות: **תרתי.** בתמיה אם גט למה חליצה משמת: **גט מחיים.** אם באת לינשא מחיים צריכה גט שני: **וחליצה לאחר מיתה.** אם מת ולא נתן לה גט[יג]: **נפאתא.** כך שמה: **אזול סהדי.** שאמר להם בעל כתבו גט ותנו לה: **וכתבו תפאתא.** טעו בשמה: **עשו עדים שליחותם.** לגט אחד עשאם שלוחים ועדים והרי כתבו גט אחד ואינן שלוחים עוד לחזור ולכתוב גט כשר: **ואבד.** קודם שנתנוהו לה: **עשו עדים שליחותם.** ואינן רשאין לכתוב גט שני וליתן לה שהרי כבר כתבו גט כשר: **כתבו ותנו לשליח.** לשליח שלי שמיניתי וכן עשו ואבד בדרך מי אמרינן עשו כל שליחותם ונסתלקו: **או דלמא.** האי נמי עד שיבא גט לידה ותתגרש עשאן שלוחין לכתוב אלא לטירחא דידהו חש שלא להטריחם בהולכה: **א"ל רבינא לרב אשי ויוליך לה מהו.** את"ל בהך דלא אמר אלא כתבו ותנו לשליח והם כתבו ונתנו לו ואבד דעשו שליחותם דהא כל מה שלום גמרו ועשו הכא מאי מי אמרינן כיון דאמר כתבו ותנו לשליח ויוליך לה עשאן שלוחים לחזור ולכתוב עד שיגיע לידה לכך פירש להם כל כך או דלמא לא שנא: ה"ג **טול לי שא לי יהא לי בידך כו': מתני' האשה שאמרה התקבל לי גיטי.** והוא חזר ואמר קבלתי: **צריכה.** להביא לפנינו ב' כיתי עדים: **שנים שיאמרו בפנינו אמרה.** לו לקבלו: **ושנים שיאמרו בפנינו קבל וקרע.** ובגמרא[יד] פריך למה לו למיקרעיה: **אפי' הן כו'.** שהשנים שאמרה בפניהם הן עצמן ראו כשקבלו: או

דקדמה איהי ושויה שליח מעיקרא. הוה מצי למימר דאיכא בינייהו היכא דלא קפיד בעל:

כותבין ונותנין אפי' ק' פעמים. נראה לר"י היכא דלא נאבד הגט אלא שמסופקין בו אם נעשה כתיקון אם לאו דאין לעשות אחר שהרי עשו שליחותן אם הוא כשר לפיכך טוב ללמד את הבעל שילוה[טו] לעשות כמו שירצו עד שיצאו מן הספק: **אפי'** הן הראשונים והן האחרונים. וא"ת מאי אפילו אדרבה הכי עדיף טפי[א] דלא הוי חצי דבר וי"ל משום דבכת אחת דומה לשקר דהיכי מתרמי שהיו בשעת אמירה ובשעת קבלה[ב] וגבי גט הוה לן למיחש שמא שכרתם האשה כדאשכחן בסוף פירקין באומר אמרו שמא תשכור עדים והדר קאמר או אחד מן הראשונים ואחד מן האחרונים ואחד מצטרף עמהם[ג] אפילו לאותו יחידי לא חיישינן שמא שכרתו וא"ת לר' עקיבא דאמר במרובה (ב"ק דף ע:) ובחזקת הבתים (ב"ב דף נו:) דבר ולא חצי דבר היכי מכשרינן הכא שתי כיתי עדים וי"ל דלמ"ד בגמרא שליש נאמן לא צריכי עדי אמירה לעדי קבלה[ד] וכוליה דבר הוא ואפילו למ"ד בעל נאמן ה"מ כששלשתן בעיר בעל שליש ואשה כמו שמפרש בגמ' הלכך כיון דאם אין שלשתן בעיר לא צריכי עדי אמירה לעדי קבלה כוליה דבר הוא:

[טו]**בעל** אומר לפקדון. הא דלא נקט בעל אומר להולכה ושליש אומר לקבלה משום[ה] דלא שייך האי טעמא דקאמר דאם איתא דלגירושין לדידה הוה יהיב לה[ו] אלא כשאומר הבעל לפקדון:

ושליש אומר לגירושין. פירוש שאומר שהיה שליח לקבלה ומיירי כשיש שנים שמעידין בפנינו אמרה דשויתיה האשה שליח לקבלה כדתנן במתני':

עין משפט נר מצוה

יא א מיי' פ"ו מהלכות גירושין הלכה י סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן קמ סעיף ח ועי' בב"י:

יב ב מיי' שם טוש"ע שם סעי' ו בהג"ה ועי' במ"מ שם:

יג ג ד מיי' פ"ו מהל' גירושין הל"ט סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קמא סעי' א:

יד ה מיי' פ"ב מהל' גירושין הל"ח סמג שם טוש"ע אה"ע סי' קכב סעי' א:

טו ו מיי' שם הל"ט טוש"ע שם סעי' ג:

טז ז מיי' שם פ"ו הל"ט סמג שם טוש"ע שם סי' קמ סעי' ד:

יז ח מיי' שם הל"א [וה"ב] סמג שם טוש"ע שם סי' קמא סעי' ח:

מסורת הש"ם

א) [לעיל יד. סב:], ב) לעיל יד., ג) [כתובות עג: וש"נ], ד) לעיל כד., ה) [לעיל כא.], ו) [הר"ן גורס ליהוי לי בידך ע"ש. רש"ש], ז) [לעיל כד.], ח) [ב"ק כ:], ט) [שם: שבועות מח.], י) [רי"ף ורא"ש לא גרסי ישא לי], יא) [ברש"י ברי"ף נוסף: שליח], יב) [דברים כד], יג) [ברש"י ברי"ף נוסף: אחר], יד) [לקמן סד.], טו) [בפסקי תוס' הנוסח: שילוה להם לעשות כמה שירצו וכו' וכל"ל. רש"ש], טז) [ב' דבורים אלו שייכים לדף סד ע"א],

◆

פסקי רי"ד

ת"ש הולך גט זה לאשתי רצה להחזיר יחזיר הילך גט זה לאשתי רצה להחזיר לא יחזיר ש"מ: איתמר התקבל[א] גט זה לאשתי ואשתך אמרה התקבל לי גיטי והוא אמר הולך ותן לה א"ר אבא אמר רב הונא אמר רב נעשה שלוחו ושלוחה וחולצת. פי' שליחות הבעל ביטל שליחות האשה שלא עשאו אלא שליח להולכה ואם מת קודם שיגיע גט לידה צריכה חליצה ויבומי לא מיבמי דשמא שליחות האשה עיקר והויא לה גרושת אחיו. למימרא דמספקא ליה הולך אי כזכי דמי והלכה כרבי בדלא אמר אי אפשי כדלעיל אי לאו כזכי דמי והלכתא כרבי נתן: אמר רב אין האשה עושה שליח לקבל לה גיטה מיד שליח בעלה ור' חנינא אמר אשה עושה שליח לקבל לה גיטה מיד שליח בעלה מ"ט דרב אי בעית תימא משום בזיון דבעל פי' שסבור הבעל נבזיתי בעיניה שאינה מקבלתו בעצמה דאילו כי עשתה שליח מיד הבעל אין כאן חשש בזיון דהא ידע ולא קפיד. ואיבעית תימא משום חצרה הבאה לאחר מכאן פי' לאחר שנתן לה הבעל הגט בחצר של אחרים קנאתו דההוא לאו גיטא דבעי' ונתן בידה או בחצרה דאיתרבי מידה וזה בשעה שנתן לא היה החצר שלה וגזרי' שלא יקבל שליח האשה מיד שליח הבעל משום דדמי להאי שקדם הבעל ומסרו ליד השליח ואח"כ עשתה היא שליח לקבל ואתי נמי[ב] למיחש חצר הוה שליח הבעל וכשקנאתו היא נעשה החצר עצמו שלוחה מאי בינייהו בין הני תרי לישני איכא בינייהו דקדמה איהי ושויה שליח דידה קודם שמסר הבעל ליד שלוחו דהשתא לא דמי לחצרה הבאה לאחר מיכן: ההוא גברא דשדר לה גיטא לדביתהו אתא שליח אשכחה דיתבא וקא לישא אמר לה הי גיטיך אמרה ליה ליהוי בידיך פי' והיה ידך כידי ותהיה שלוחי לקבלה אמר רב חסדא אי איתא לדר' חנינא עבידנא בה עובדא א"ל רבא ואי איתא לדר' חנינא עבדת בה עובדא והא לא חזרה שליחות אצל הבעל פי' שחזר ונעשה שליח למי שנשתלח לו ונידח משליחות הראשון עד שלא היה לו שהות לחזור אצל שלוחו ולומר עשיתי שליחותך ושליחות שאינה ראויה לחזור ולהגיד אינה שליחות. שלחוה קמיה דר' אמי שלח להו לא חזרה שליחות אצל הבעל ור' חייא בר אבא אמר נתיישב בדבר הדור שלחוה קמיה ר' חייא בר אבא אמר כל הכי שלחו לי ואזלי כי היכי דמסתפקא להו לדידהו הכי מספקא לי לדידי הוי דבר שבערוה וחולצת הוי עובדא ואצרכה רב שמואל בר רב יצחק בר מרתא גט וחליצה גט מחיים וחליצה לאחר מיתה כל זו השטה מוכחא כר' חנינא דקאמר דלא חזרה שליחות אצל הבעל עד אם היה שליח אחר שפיר דמי עיין בערוך ע"ה בס"ה: ההיא דהוו קרו לה נפאתא אזול (ש)[ס]הדי וכתיב שפאתא אמר רב יצחק בר שמעון בר מרתא משמיה דרב עשו עדים שליחותן פי' ואינן רשאין לכתוב לה גט אחר עד שירשה אותם הבעל פעם שנית דשליחות הראשונה בטלה כבר ובפ' גט פשוט (ב"ב קע:) אמר רב הכי גבי מי שפרע מקצת חובו דב"ד מקרעין

פסקי רי"ד (המשך)

שטרו וכותבין לו שטר אחר מזמן ראשון ודוקא ב"ד דאלימו לאפקועי ממונא אבל עדים לא דעדים שעשו שליחותן אין חוזרין ועושין שליחותן ורב נחמן דשרי הכא לא פליג עליה דרב דהתם גמרו עדים שליחותן ונתנוהו למלוה אבל הכא לא גמרו שליחותן עד שיתנוהו לאשה וכי אמר תנו לשליח[ג] איפשיטו לן דסליקי סלקינהו ואין חוזרין וכותבין משום דגמרו שליחותן: מתקיף לה רבא מי אמר להו כתובו חספא והבו לה אלא ודאי כתבו ותנו עוד כשר אבל ודאי אי כתוב ספרי גיטא מעליא ואבד עשו שליחותן ואין חוזרין וכותבין שהרי עשו שליחותן מתקיף לה רב נחמן מי קא"ל כתובו ואנחו בכיסייכו אלא אמר רב נחמן כותבין ונותנין אפילו ק' פעמים. בעא מיניה רבא מרב נחמן אמר לשנים כתבו ותנו לשליח מהו כיון דאמר תנו לשליח איסתלקו להו מיניה או דלמא מישך שייכו בהדיה עד דמטי גיטא לידה ואיתוקם בתיקו וכל תיקו דאיסורא לחומרא ואין כותבין ונותנין עד שירשה אותם פעם שנית. רשבג"א וכו' ת"ר טול לי שא לי יהא לי בידך כולן לשון קבלה הם: **מתני'** האשה שאמרה התקבל לי גיטי צריכה שתי כתי עדים שנים שיאמרו בפנינו אמרה ושנים

◆

מוסף רש"י

אמר רב חייב. המשלח הזה, באחריותו. אם יאנסו מיד שליח זה. **ואם בא לחזור.** ולומר החזירם לי שמא יאנסו ממך בדרך, אינו חוזר (לעיל יד.). **משום בזיון דבעל.** דסבור מבזה אותי שאין היא עצמה מקבלתו, הלכך לא ניחא ליה שיהא שלוחו מוסר לשלוחה, ואי מסר לא הוי גיטא דלאו להכי שדרוהו להאי, דבשלמא מיד הבעל עצמו, כיון דאיהו גופיה מסר לשליח אשתו הא קא חזינן דלא קפיד, אבל כל כמה דלא חזינן אמרינן קפיד (לעיל כד.). **משום חצרה הבא לאחר מיכן.** כגון נתן לה גט בחצר חבירו והלך בעל חצר ומכר לה את החצר, או נתן לה במתנה, והא ודאי אינה מגורשת, דמאן מגרש לה, דכשנתן הבעל הגט בחצר לא שלה היתה, דתיקני לה חצרה כאילו נותנו בידה, וכי אתא האי חצר לידה לאו מכח הבעל אתיא לה, דניהוי נותן לה החצר והגט ביחד (לעיל כא.) **דדמיין להדדי,** שכשזורק גט לחצר חבירו ואחר כך קנתה היא החצר הרי הוא עושה את החצר שליח להוליך והיא כשקנאתו עשאתו שליח לקבלה ואתי לאכשורי מההיא טעמא, ושלא כדין הוא, דחצר לאו משום שליחות אתרבי אלא משום ידה והויא שעתא דנתינה לאו ידה הוא (לעיל כד.). **הא לא חזרה שליחות אצל הבעל.** שליח לא מיקרי אלא המשתלח מזה לזה שראוי לחזור אצל שולחו ולומר עשיתי שליחותך לחברך וזו אינה ראויה לחזור (לעיל כד. עי"ש).

◆

מוסף תוספות

א. דקא מסהדי אכולה מילתא. רשב"א. ב. דדבר רחוק הוא שילוהו עדי אמירה עד מקום הקבלה. רשב"א. ג. דלא תימא נהי נמי דלא חיישינן לשנים שמא שכרתן, ניחוש לחד, קמ"ל. תוס' הרא"ש. ד. דמיד כשקבל הגט הוא נאמן לומר לגירושין ניתן אע"ג דליתנהו לעדי קבלה קמן. שם. ה. דבהא רב הונא מודה דשליש נאמן. שם. ו. דהא אף לדברי הבעל שנתנו להולכה הא קמן דלא יהביה לדידה. שם.

א) נ"ל התקבל לי גיטי ואשתך אמרה וכו'. ב) אולי נ"ל ואתי נמי למימר דחצר הוי שליח וכו'. ג) לקמן בסמוך הביא בעצמו לדברי הסוגיא דנשאר האיבעיא בתיקו.